

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

312

Vragen van het lid **Beckerman** (SP) aan de Ministers van Economische Zaken en van Klimaat en Groene Groei over *het bericht «Meerderheid Amsterdammers tegen verkoop van Afval Energie Bedrijf, wethouder noemt runnen afvalverwerking «geen kerntaak»»* (ingezonden 11 september 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Jansen** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 17 oktober 2024).

Vraag 1

Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot de verkoop van het Afval Energie Bedrijf (AEB) door de gemeente Amsterdam?¹

Antwoord 1

Ik heb deze vraag voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam en dit is haar antwoord: Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam heeft op 30 mei 2023 besloten om de met AEB verbonden publieke belangen te borgen door te kiezen voor volledige verkoop van AEB. Het daaruit volgende voorgenomen besluit tot verkoop van de aandelen AEB is voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan de gemeenteraad die de betreffende voordracht in de raadsvergadering van 29 juni 2023 behandeld heeft. Het college heeft op 11 juli 2023 het definitieve besluit genomen tot het voorbereiden van het verkoopproces voor de verkoop van alle aandelen die de gemeente houdt in AEB. Het verkoopproces is aangevangen op 16 april 2024.

Vraag 2

Wat zijn de belangrijkste redenen die de gemeente Amsterdam aanvoert voor de verkoop van AEB? Welke voordelen verwacht de gemeente te behalen door de verkoop van AEB?

Antwoord 2

Ik heb deze vraag voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam en dit is haar antwoord:

¹ Parool, 10 september 2024, «Meerderheid Amsterdammers tegen verkoop van Afval Energie Bedrijf, wethouder noemt runnen afvalverwerking «geen kerntaak»». (www.parool.nl/amsterdam/meerderheid-amsterdammers-tegen-verkoop-van-afval-energie-bedrijf-wethouder-noemt-runnen-afvalverwerking-geen-kerntaak~beb04cd5/?referrer=https://www.google.com/)

Bij elke deelneming maakt de gemeente Amsterdam een afweging of de publieke belangen beter geborgd worden door hierin te (blijven) participeren. Bij het AEB gaat het voor de gemeente daarbij om de publieke belangen afvalverwerking, warmtevoorziening en CO₂-reductie. Uit de afweging die het college van B&W in 2023 heeft gemaakt was de conclusie dat Amsterdam het aandeelhouderschap niet nodig heeft voor het borgen van de met AEB verbonden publieke belangen. Door afspraken te maken bij de verkoop heeft de gemeente ervoor gezorgd dat de afvalverbranding en warmtevoorziening van Amsterdam doorgaan, ook als AEB verkocht wordt. De publieke belangen van Amsterdam zijn daarmee zeker gesteld. Een eigen afvalverwerkingsbedrijf acht de gemeente Amsterdam geen kerntaak van een gemeente. Verder wordt u verwezen naar uitgebreide behandelingen in de Amsterdamse gemeenteraad.

Vraag 3

Kunt u ingaan op de specifieke zorgen van de inwoners van Amsterdam met betrekking tot de privatisering van de afvalverwerking?

Antwoord 3

Ik heb deze vraag voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam en dit is haar antwoord: De gemeente gaat ervan uit dat er gedoeld wordt op het onderzoek van de SP Amsterdam. Dit onderzoek wijst uit dat Amsterdammers zorgen hebben over de verkoop. De gemeente Amsterdam doorloopt een zorgvuldig verkoopproces en houdt hierbij het belang van Amsterdammers voor een goede afval- en warmtevoorziening op het oog.

Vraag 4

Welke negatieve gevolgen verwacht u als AEB geprivatiseerd wordt?

Antwoord 4

Deze casus is besproken in de gemeenteraad van Amsterdam². Uit een scenariovergelijking van verkoop of behoud van AEB komen verschillende voordelen en nadelen naar voren. Het belangrijkste nadeel bij verkoop van AEB lijkt een verminderde directe sturing van AEB door de gemeente Amsterdam. Zo zal het lastiger zijn om te sturen op krimp van afvalverbranding, of te sturen op de prijs voor warmte en afvalverwerking. Aan de andere kant heeft de gemeente meer flexibiliteit in de uitbesteding van deze voorzieningen. De gemeente Amsterdam beoogt de publieke belangen te waarborgen door het stellen van strenge voorwaarden bij de verkoop van AEB.

Vraag 5

Hoe garandeert de gemeente dat de publieke belangen, zoals de continuïteit van afvalverbranding en warmtevoorziening, worden gewaarborgd bij de verkoop van AEB? Welke garanties zijn er opgenomen in de verkoopovereenkomst om te zorgen dat de belangen van de stad behouden blijven?

Antwoord 5

Ik heb deze vraag voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam en dit is haar antwoord:

Hiervoor wordt u doorverwezen naar de behandeling in de Amsterdamse gemeenteraad van het besluit van het college om een verkoopproces te starten.

De kern is dat de met AEB verbonden publieke belangen van afvalverwerking, warmtevoorziening en CO₂-reductie na verkoop via contracten en subsidievoorwaarden goed geborgd blijven en ook als harde voorwaarde bij de verkoop gesteld zijn. Aanvullend is in de verkoopvoorwaarden en in de criteria waarlangs biedingen worden beoordeeld ingezet op het zoveel mogelijk borgen van de ambities van de gemeente rond afval, warmte en CO₂-reductie.

² Artikel 16, Vergadering RAAD 29-06-2023 gemeente Amsterdam (raadsinformatie.nl)

Vraag 6

Hoe beoordeelt het kabinet de mogelijkheid van provinciale of gemeentelijke mede-eigendom als alternatief voor de verkoop aan een private partij, zoals voorgesteld door SP-raadslid Erik Bobeldijk?

Antwoord 6

In Nederland is de afvalverbrandingssector grotendeels in commerciële handen. Enkele afvalverbrandingsinstallaties zijn in publiek beheer. Ook gedeeld publiek en commercieel eigendom komt voor. In de praktijk kunnen publieke partijen dus een rol spelen als (mede-)eigenaar van een afvalverbrandingsinstallatie. Het is niet aan mij om in te gaan op concrete casussen en om een oordeel uit te spreken over de mogelijkheden van gemeentes of provincies om eigenaar te worden van AEB. Die afwegingen moeten op lokaal niveau worden gemaakt.

Vraag 7

78 procent van de Amsterdammers hoopt dat bij een eventueel verkoop AEB in overheidshanden blijft. Welke stappen onderneemt u om dit te bewerkstelligen?

Antwoord 7

Er worden hierop geen stappen ondernomen vanuit de Rijksoverheid.

Vraag 8

Is dit kabinet van mening dat essentiële basisvoorzieningen zoals afvalverwerking aan de markt overgelaten zou moeten worden of vindt het kabinet dat deze diensten gewaarborgd moeten worden in publieke eigendom?

Antwoord 8

Het ophalen van huishoudelijk afval is een basisvoorziening die in Nederland wettelijk is gegarandeerd. Gemeenteraden en de colleges van burgemeester en wethouders zijn wettelijk verplicht om zorg te dragen voor de inzameling van huishoudelijk afval. Gemeenten zijn vervolgens vrij in hun keuze voor een verwerker van het ingezamelde huishoudelijke afval. Dit kan zowel een afvalverwerker in publieke als in private handen zijn. Voor het bedrijfsafval geldt geen wettelijke zorgplicht voor gemeenten. Bedrijven in Nederland zijn zelf verantwoordelijk voor het op de juiste manier aanbieden van hun afval aan een erkende inzamelaar/verwerker. Welke verwerking vervolgens passend is en of dit door een private of een publieke speler is, hangt af van lokale omstandigheden. Gemeenten zijn hierbij gebonden aan de wettelijke kaders van de Wet milieubeheer, waaronder de verplichting om de afvalhiërarchie door te voeren in beslissingen omtrent afvalbeheer. Verder geldt hier het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3) waarin is toegelicht wat onder doelmatig afvalbeheer wordt verstaan en welke verwerkingsmethode voor welk type afval wenselijk is. In het licht van eigendomsverdeling heb ik geen vooremens om de hierboven beschreven kaders anders in te richten.

Vraag 9

Is het rijk in staat een meerderheidsaandeel te nemen in AEB? Is dit kabinet bereid deze stap te nemen?

Antwoord 9

Informatie over het deelnemingenbeleid van het Rijk in private ondernemingen is bevat in de nota Deelnemingenbeleid 2022. Deze nota bevat het afwegingskader voor het aangaan en afstoten van deelnemingen. Het kabinet is terughoudend bij het aangaan van deelnemingen. Voor een dergelijk ingrijpende vorm van overheidsingrijpen moeten aantoonbaar dringende redenen zijn. Het Rijk ziet geen aanleiding om een meerderheidsaandeel te nemen in AEB.